IMPACTUL POLITICILOR DE MEDIU ȘI DEZVOLTARE DURABILĂ PENTRU REPUBLICA MOLDOVA

Mariana TATAR

CZU: [504.06 + 330.34]:341.24(100:478)

marianatatar96@gmail.com

The world's states, including the Republic of Moldova, have raised environmental and sustainable development issues as a national priority. They enforced institutions that were responsible for developing environmental policies to be in line with European standards. Consequently, the environmental policy in the Republic of Moldova has undergone major adjustments that have occurred due to economic, social and political changes. These adjustments require a change in behavior towards the environment, for instance the rational use of natural resources, their protection and the promotion of an effective model of sustainable development.

La nivel internațional, problemele de mediu și protecția mediului reprezintă unele din subiectele prioritare ale agendei de lucru a Uniunii Europene, ulterior fiind transpuse pe agendele naționale de lucru, devenind o prioritate strategică care are nevoie de elaborarea unor politici de mediu oportune, în conformitate cu standardele ONU.

Conceptul de „mediu și dezvoltare durabilă" este unul complex fiind formulat de către actorii arenei politice internaționale, în cadrul întâlnirii de la Stockholm din 1972, întâlnire care a avut loc sub egida Națiunilor Unite, cu participarea statelor dezvoltate și a celor în curs de dezvoltare, finalizată cu semnarea *Declarației finale asupra mediului*, în care s-a folosit pentru prima dată conceptul „dezvoltare durabilă" [1, p.78]. Conceptul de dezvoltare durabilă a fost dezvoltat prin contribuţia *Comisiei Mondiale asupra Mediului şi Dezvoltării* (Comisia Brundtland) din 1987 şi poate fi definit, drept promovarea unor politici care ar răspunde nevoilor actuale ale omenirii, fără a compromite şansa generaţiilor viitoare de a-şi satisface propriile lor nevoi [1, p.39].

La acest capitol, în Republica Moldova s-a reușit în ultimii ani adoptarea unei baze legale complexe cu un număr mare de acte normative privind protecția mediului înconjurător, în așa mod, acest concept devenind unul din obiectivele prioritare ale Republicii Moldova.

La definitivarea strategiei privind politicile de mediu și dezvoltare

durabilă, s-a impus interacțiunea cât mai eficientă a trei categorii de obiective prestabilite de către Uniunea Europeană: cele *economice*, care presupun creșterea economică prin eficiență și competitivitate; *sociale,* axate pe combaterea sărăciei prin reducerea șomajului şi cele *de mediu,* bazându-se pe utilizarea resurselor naturale, în mod rațional, din perspectiva dezvoltării durabile. Țara noastră a ajustat cadrul său normativ la legislația internațională, care este una complexă cuprinzând mai multe aspecte ale politicii de mediu și dezvoltării durabile.

La nivel european, au fost introduse două categorii importante de acte legislative: *legislația orizontală,* caracterizându-se prin elaborarea unor norme generale privind mediul înconjurător și *legislația verticală,* ce caracterizează reglementarea unei anumite categorii de probleme ale mediului și prezentarea unor soluții viabile și oportune în timp.

Inițial, reglementarea juridică a politicilor de mediu la nivel european poate fi regăsită în cadrul *Tratatului privind Uniunea Europeană* în art. 174-176 și art. 2; 6; 95. Astfel, art. 174 stabilește principalele obiective ale UE în cadrul politicilor de mediu, precizând următoarele politici în domeniul mediului și contribuind la conservarea, protecţia şi îmbunătăţirea calităţii mediului; protecţia sănătăţii umane; utilizarea raţională şi prudentă a resurselor naturale; promovarea de măsuri la nivel internaţional care să se adreseze problemelor de mediu din lume [1, art.174]. Art.175 stabilește instituțiile europene care sunt implicate direct în măsuri de protecție a mediului, care în același timp dețin atribuții în domeniul elaborării și promovării politicilor de mediu.

Astfel, la nivel internațional, rolul primordial în elaborarea și implementarea politicilor de mediu la nivel comunitar aparţine Comisiei Europene care în anul 1981 a pus bazele *Direcției Generale pentru Mediu*.

Rolul central al DGM îl constituie iniţierea de noi acte legislative în domeniu şi supravegherea aplicării legislaţiei adoptate la nivel european în statele membre [4]. La nivelul Uniunii Europene, prin intermediul *Parlamentului European,* au fost stabilite relațiile de cooperare cu alte instituții cu implicarea ulterioară în procesului de codecizie. Astfel în anul 1973 Parlamentul European înființează *Comitetul pentru Mediu, sănătate publică și politică a consumatorului,* care vizează în mod direct aspectele de inițiativă legislativă în domeniul politicilor de mediu.

Agenţia Europeană de Mediu a fost instituită în 1990 cu sediul la

Copenhaga (Danemarca), dar şi-a început activitatea în 1994.

Agenţia Europeană pentru Mediu este un organism cu caracter consultativ care are drept rol principal punerea la dispoziţia organelor comunitare şi ţărilor membre de informaţii obiective referitoare la mediul european, astfel încât, măsurile luate să vină în întâmpinarea nevoilor reale în materie de mediu [3, p. 35]. La nivel național, au fost preluate cele mai bune practici ale UE în domeniul mediului și a dezvoltării durabile, materializate în *Strategia de mediu a Republicii Moldova pentru perioada 2014-2023*. Documentul conturează politica publică adoptată în scopul promovării unui mediu curat prin intermediul conservării şi îmbunătăţirea calităţii mediului, prin utilizarea raţională a resurselor naturale. La fel, identifică principalele probleme ale domeniului în cauză: lipsa planificării strategice în sectorul de mediu atât la nivel naţional, cât şi la nivel local (politici învechite care trebuie actualizate, iar pentru unele componente, cum ar fi protecţia aerului, solului, utilizarea raţională a resurselor minerale utile, schimbările climatice, astfel de documente nici nu există); existenţa unui cadru legislativ învechit şi neracordat la prevederile directivelor Uniunii Europene; necorespunderea cadrului instituţional cu cerinţele şi provocările din domeniu.

În urma adoptării strategiei la nivel național, se dorește stabilirea unor obiective specifice de realizare, prin identificarea unor pași concreți de implementare, care vor conduce la obținerea unor rezultate măsurabile prin intermediul unor indicatori de performanță.

Drept urmare a cercetării efectuate și a celor expuse mai sus, concluzionăm următoarele aspecte importante: drept continuare a *Strategiei Naţionale de Dezvoltare „Moldova 2020”* a fost luată decizia privind elaborarea unei noi *Strategii Naţionale de Dezvoltare* „*Moldova 2030”* care urma sa corespundă obiectivelor ONU trasate în *Agenda 2030*, însă proiectul de hotărâre a fost retras din Parlament prin *Hotărârea Guvernului nr. 401 din 14.08.2019*, respectiv, în prezent nu deținem un document de politici care ar propune un model de dezvoltare durabilă de viitor. Totodată, lipsa mecanismelor reale de monitorizare și evaluare a politicilor publice de mediu și dezvoltare durabilă condiționează imposibilitatea realizării unei analize și evaluări a politicilor de mediu și dezvoltare durabilă naționale, face dificilă identificarea indicatorilor de

produs, mai ales a celor de performanță care sunt cu mult mai complecși și necesită timp pentru stabilirea impactului, de cele mai dese ori evaluarea indicatorului dat nu se realizează pe deplin de către direcția responsabilă pentru evaluarea politicilor.

Pentru înlăturarea neconformităților identificate, recomandăm autorităților publice centrale implementarea unei noi Strategii Naționale de Dezvoltare a Moldovei, dat fiind faptul că este necesar implementarea unei noi Strategii în cadrul căreia trebuie incluse Obiectivele de Dezvoltare Durabilă adoptate în cadrul „Agendei 2030" și racordarea acestora la specificul Republicii Moldova, care ar stabili principalele priorități de dezvoltare ale Republicii Moldova.

Referințe:

1. Tratatul privind Uniunea Europeană (1992), publicat în *Jurnalul Oficial,* C 191 din 29 iulie 1992// https://eur-lex.europa.eu/
2. BEBEȘELEA, A., TAMAȘ, A. *Politici de mediu.* Timișoara: Eurostampa 2013. 166 p.
3. CĂRBUNE, N. Politica de mediu-componentă a modelului european al dezvoltării durabile. În: *Revistă ştiinţifică, de educaţie, spiritualitate şi cultură ecologică.* Chișinău, 2014, nr. 12, pp. 33-38.
4. PASCARIU, G.C. Politici europene.//http://www.cse.uaic.ro/_fisiere/Documentare/Suporturi_curs/II_Politici%20europene.pdf (accesat la data 15.-04.20).

Recomandat
Angela ZUBCO, dr., conf. univ.